

Výroční zpráva

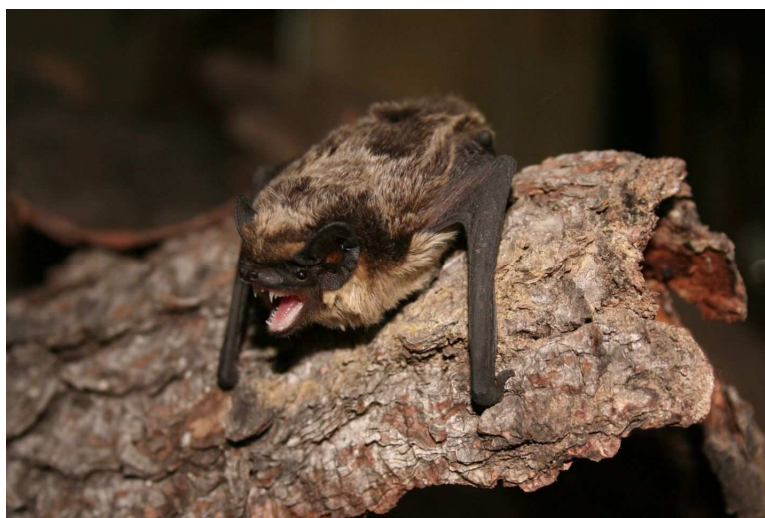
České společnosti pro ochranu netopýrů

2010

Výroční zpráva České společnosti pro ochranu netopýrů za rok 2010

editoři: Petra Schnitzerová a Tomáš Bartonička

O společnosti	2
Základní údaje	3
O činnosti v roce 2010	4
<i>Monitoring</i>	4
<i>Evropská noc pro netopýry (ENN)</i>	7
<i>Projekty věnované úkrytům netopýrů v lidských stavbách</i>	10
<i>Významné mezinárodní akce v ČR</i>	16
<i>Další aktivity</i>	18
Finanční přehled	19
Poděkování	20

O společnosti

Netopýři tvoří významnou část biodiverzity naší savčí fauny a současně jsou uznávanou bioindikační skupinou. Z území České republiky je v současnosti udáván výskyt 26 druhů, které jsou všechny zařazeny mezi zvláště chráněné druhy živočichů. Většina našich netopýřů rodí ročně jen jedno mládě, jejich populace se tudíž velice pomalu zotavují z nejrůznějších negativních zásahů. Z těchto a mnoha dalších důvodů je jim poskytována zákonná ochrana, která je však nepříliš účinná bez dokonalé znalosti jejich způsobu života a dostatečné informovanosti široké veřejnosti.

Posláním ČESON je koordinace ochrany a výzkumu netopýřů a jejich prostředí. K zajištění tohoto cíle ČESON každoročně shromažďuje informace a poznatky o problémech ochrany netopýřů a jejich prostředí, upozorňuje příslušné orgány ochrany přírody a další složky státní správy na tyto problémy a navrhuje jim jejich řešení. ČESON je také současně nejrůznějšími institucemi žádán o zpracování expertiz v oboru ochrany netopýřů a jejich prostředí.

ČESON se také podílí na propagaci myšlenek ochrany netopýřů a jejich prostředí mezi širokou veřejností, což je realizováno zejména masově probíhající akcí „Evropská noc pro netopýry“ a sériemi vyžádaných osvětových přednášek členy společnosti.

Díky různorodé členské základně zahrnující profesionály i amatéry v oboru, zajišťuje realizaci a spolupráci na úrovni národních i mezinárodních projektů přímo věnovaných ochraně netopýřů nebo i projektů, které s netopýry souvisí pouze částečně (ochrana živočichů při zateplování budov, konstrukční řešení silničních mostů apod.). Dále organizace zajišťuje spolupráci se zahraničními společnostmi pro ochranu netopýřů a jejich členskými organizacemi. V roce 2010 se jednalo o spolupráci s NNO z Německa a Slovenska. Společnost je ve spolupráci s AOPK ČR garantem celorepublikového monitoringu netopýřích populací.

Základní údaje

Název organizace:

Česká společnost pro ochranu netopýrů

Právní forma:

občanské sdružení registrované Ministerstvem vnitra
dle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů

Působnost: Česká a Slovenská republika

Sídlo: Národní muzeum, Václavské náměstí 68, 115 79 Praha 1

IČO: 49370731

DIČ: CZ49370731

Bankovní spojení: č.ú. 4413339/0800

Statutární zástupci: předseda Ivan Horáček, místopředseda Petr Benda, tajemník Radek Lučan, hospodář Tomáš Bartonička

E-mail: netopyr@ceson.org

Telefon: tajemník : +420728984767, hospodář: +420774080402

Nejvyšším orgánem ČESONu je valná hromada, která schvaluje stanovy, volí výbor, revizní komisi a předsedu. Výbor je dozorčí a strategický orgán, který dohlíží na chod organizace. Skládá se z osmi členů. Revizní komise má členy tři.

Výbor (2009-2013):

Ivan Horáček (předseda), Radek Lučan (tajemník), Tomáš Bartonička (hospodář, koordinátor monitoringu), Petr Benda (místopředseda), Antonín Reiter, Jiří Gaisler, Michal Andreas, Petra Schnitzerová (Nová), Eva Cepáková

Revizní komise (2009-2013): Vladimír Hanzal, Josef Hotový, Jan Zukal

Jak se stát členem ČESONu?

Chcete-li se stát členem, stačí písemně požádat na adrese Mgr. Radek Lučan, Ph.D., Katedra zoologie PřF UK, Viničná 7, 128 44 Praha 2 nebo e-mailem: rlucan@centrum.cz. V žádosti uveďte jméno, adresu, e-mail, důvod vašeho zájmu o členství. Vaše žádost bude projednána na následující valné hromadě společnosti, které byste se měli osobně zúčastnit. Budeme Vás průběžně informovat o činnosti a akcích pro členy prostřednictvím webovské stránky a poštou o usneseních výboru a valné hromady. Zavazujete se platit roční členský příspěvek 100,- Kč. Členství lze kdykoliv na žádost ukončit. Nezaplatíte-li po 3 roky členský příspěvek, budete ze společnosti na následující valné hromadě vyloučeni. Všichni členové mají možnost získat průkazku ČESON, která může usnadnit komunikaci s vlastníky a správci objektů či pozemků, které mohou být využívány netopýry. Předpokladem je však zaslání všech náležitostí tj. fotografie, data narození a adresy.

O činnosti v roce 2010

Monitoring

V tomto roce ČESON ve spolupráci s AOPK ČR a MŽP zajistil plošný monitoring populací netopýrů, bioindikačně významných druhů z hlediska Evropské unie i české legislativy. Monitorovány byly nejen lokality zařazené do národního seznamu evropsky významných lokalit soustavy Natura 2000, ale monitoring byl rozšířen na všechny druhy netopýrů a celou řadu dalších významných lokalit. Významným rozšířením byl pokračující monitoring panelových sídlišť, důležitý zejména s ohledem na rychlý postup zateplování panelových sídlišť. I v tomto roce probíhal na vybraných lokalitách také monitoring mikroklimatu pomocí radiových teploměrů. Jako každým rokem bylo schéma monitoringu rozloženo do čtyř hlavních aktivit:

1. Monitoring na zimovištích

V zimě 2009/10 dosáhlo sčítání zimujících netopýrů již standardní úrovně v počtu monitorovaných lokalit. V období od ledna do počátku března bylo po celém území ČR monitorováno 690 zimovišť a ve srovnání s 618 v zimě 2008/9 je to opět více. Navýšení počtu lokalit je zejména důsledkem monitoringu i méně významných lokalit, které jsou standardně sčítány jednou za pět let.

Nejvyšší počty byly zjištěny u vrápence malého (19546 jedinců), netopýra velkého (8724) a netopýra černého (3557). S ohledem na objev plísňového onemocnění WNS (původce *Geomyces destructans*) u zimujících netopýrů v Evropě byla v průběhu standardních zimních kontrol tomuto věnována pozornost a WNS byla zjištěna na 33 lokalitách. Navíc v průběhu března a dubna bylo opakovaně monitorováno 98 zimovišť a z toho byla WNS nalezena na 76 lokalitách (včetně SK). Nejčastěji postiženým druhem byl *M. myotis* (375 jedinců), dále pak *M. dasycneme* (2), *M. bechsteinii* (1), *M. mystacinus* (1) a *M. nattereri* (1). Nejvíce nemocných netopýrů druhu *M. myotis* bylo zjištěno ve vlhkých podhorských regionech (11-100%). Naopak malý podíl WNS pozitivních byl zjištěn z typicky horských zimovišť (např. Šumava, 5%) a vápencových oblastí (Český kras 3% a Moravský kras 2%).

2. Revize letních kolonií

Touto metodou lze velmi dobře sledovat zejména synantropní druhy netopýrů, kterým za úkryt letní samičí kolonie slouží nejčastěji málo frekventované půdy kostelů, far, hradů, zámků, škol apod. Letní úkryt bývá využíván kolonií některých druhů netopýrů po mnoho let, často i po mnoho generací, což poskytuje výhodu pro zjišťování dlouhodobých změn početnosti. Každoroční kontroly kolonií jsou potřebné i s ohledem na průběžné opravy na mnoha objektech využívaných netopýry.

V roce 2010 bylo monitorováno 289 úkrytů, z nichž naprostá většina je obývána početnými koloniemi samic. Celkově se jednalo o 130 úkrytů *M. myotis*, 88 *R.*

hipposideros, 17 *M. emarginatus*, 13 *E. nilssonii*, 5 *E. serotinus*, 2 *M. nattereri*, 2 *M. daubentonii*, 2 *M. mystacinus*, 1 *M. brandtii*, 6 *N. noctula*, 3 *B. barbastellus*, 2 *P. pipistrellus*, 1 *V. murinus*, 6 *P. auritus*, a 2 *P. austriacus*.

V roce 2010 pokračovalo také celorepublikové mapování výskytu netopýrů v panelových sídlištích. Celkem bylo monitorováno 51 sídlišť v 16 městech.

3. Monitoring letové aktivity na lovištích, detekce ultrazvukových signálů

V roce 2010 byla letová aktivita monitorována na 8 vybraných územních celcích: CHKO Český kras, CHKO Český ráj, CHKO Broumovsko, CHKO Třeboňsko, CHKO Poodří, CHKO Moravský kras, BR UNESCO Dolní Morava, NP Podyjí a CHKO Litovelské Pomoraví.

Bat-detektoringem byl na pozorovaných územích během studovaných let potvrzen výskyt nejméně 17 druhů (resp. dvojic druhů). *M. daubentonii*, *M. brandtii/mystacinus*, *N. noctula* a *P. pipistrellus* jsou hojně rozšířené druhy na většině studovaných území. Vyskytují se každý rok skoro ve všech monitorovaných oblastech. *M. daubentonii* se vyskytoval v každé oblasti každý rok v posledních pěti letech monitoringu. Oproti tomu *E. nilssonii* patří mezi vzácnější druhy a společně s *M. bechsteinii* a *R. hipposideros* je zaznamenáván jen ojediněle. Nejvíce změn v druhovém složení bylo pozorováno na území CHKO Litovelské Pomoraví (47% druhů se nevyskytovalo každoročně), následováno Moravským krasem a Českým rájem (41% druhů). Oproti tomu v biosférické rezervaci Dolní Morava a NP Podyjí bylo druhové složení stálé (88% druhů se opakovalo každý rok). Nejmenší počet druhů byl zaznamenán v NP Podyjí. Naopak nejvíce druhů bylo zjištěno v CHKO Broumovsko, Českém krasu a Litovelském Pomoraví. Pětileté výsledky však ukazují na skutečnost, že jde o dostatečně dlouhé období pro zachycení i vzácnějších nebo obtížně zachytitelných druhů, a je tak významně redukována určitá selektivita této metody. V roce 2010 bylo celkově získáno 6143 minut a z toho bylo 2463 pozitivních.

4. Odchyty do sítí - netting

Jedná se o klasickou metodu výzkumu netopýrů, praktikovanou našimi chiropterology již řadu let. Tato metoda je obvykle využívána spíše pro faunistické a ekologické účely, u některých druhů je však použitelná i jako doplňková metoda pro sledování změn početnosti. Netting poskytuje celou řadu populačních informací ostatními metodami nezjistitelnými, např. věkovou strukturu nebo pohlaví odchycených jedinců. V roce 2010 byla pomocí odchytů do sítí sledována společenstva netopýrů na 9 lokalitách, významných zimovištích nebo významných místech setkávání netopýrů a sociálního učení („swarming sites“): Ledové sluje v Podyjí (garant A. Reiter), jeskyně Na Turoldu, Soutěska pod Děvínem (garant J. Chytil), jeskyně na Bezdězu, jeskyně Vápenice a Basa (garant D. Horáček), vstupy do jeskyní v NPR Špraněk (garant M. Koudelka), Hranická propast (garant Z. Řehák), Kateřinská jeskyně (garant H. Berková a J. Zúkal), Chýnovská jeskyně (garant M. Anděra).

5. Radiotelemetrické sledování

Není chápáno jako plnohodnotný metodický přístup. Spíše ukazuje na důležité biologicko-ekologické informace u druhů, kde jsou naše znalosti prozatím velmi omezené. V létě 2010 byly radiotelemetricky sledovány dvě kojící samice a jedna juvenilní samice netopýra velkouchého (*Myotis bechsteinii*). Dále jedna samice netopýra černého (*Barbastella barbastellus*). Výzkum probíhal v Kosteleckém lese u obce Domaželice na střední Moravě současně s telemetrickým výzkumem netopýra Alcaethoe, kdy bylo označeno 12 jedinců tohoto druhu, 11 jedinců *Myotis mystacinus* a 7 *M. brandtii*. Celkem byla získána data z 23 nocí, zjištěny loviště a nové úkryty všech uvedených druhů. Detailní informace o výsledcích byly předneseny Dr. R. Lučanem na Zoologických dnech 2011 v Brně.

Evropská noc pro netopýry (ENN)

Evropské země, které se připojily k Dohodě o ochraně populací evropských netopýrů (Agreement on the Conservation of Populations of European bats - EUROBATS) každoročně pořádají v noci poslední víkend v srpnu Evropskou noc pro netopýry (ENN). Tato akce, která probíhá již poněkolikáté i u nás je určena široké veřejnosti, která má možnost se díky programu připraveném odborníky, členy ČESON, seznámit s těmito zajímavými tvory, s jejich výzkumem, ochranou a dosavadními poznatky o jejich životě. Tuto noc na mnoha místech Evropy probíhají veřejné přednášky o netopýrech, zájemci se zde dovídají, jak a čím jsou netopýři ohrožováni a kde oni sami mohou být nápomocni při jejich ochraně. Mají možnost získat propagační materiály, dokonce se netopýra dotknout a ... možná změnit své dosavadní nahlížení na tyto skrytě žijící savce.

V České republice ENN proběhla v roce 2010 již po čtrnácté. Počet míst, kde se veřejnost může s netopýry seznámit, se každým rokem zvyšuje. V naprosté většině případů jsou to právě členové ČESON, kteří ENN pořádají. Jelikož se akce každým rokem těší veliké účasti ze strany veřejnosti, je její organizace náročnější a vyžaduje důslednou přípravu. Akce také probíhají ve více termínech cca od poloviny srpna do poloviny září, aby mohly být dostatečně personálně zajištěny. Republikovým koordinátorem Evropské noci pro netopýry je Daniel Horáček (daniel.horacek@volny.cz), kterého mohou případní zájemci o pořádání ENN kontaktovat a získat tak bližší informace.

Evropská noc pro netopýry proběhla v roce 2010 na 37 místech ČR za účasti celkem 3 155 návštěvníků. Potěšitelná je také účast dětí, které tradičně tvořily v průměru kolem 40% z celkového počtu návštěvníků. Zájemci o netopýry měli možnost shlédnout série přednášek doplněné projekcí obrázků netopýrů. Dále byli seznamováni s metodikami výzkumu netopýrů, odchytem netopýrů nebo posloucháním netopýřích hlasů. Na některých místech byli veřejnosti demonstrováni handicapovaní netopýři a ukázky péče o ně. Během akcí byly rozdávány propagační materiály věnované aktuální problematice. Pro děti byly připraveny soutěže nebo kvízy, pro všechny zájemce pak prohlídky blízkých jeskyní nebo štol (podle lokality).

Aktuální program ENN pro každý rok je vyvěšován na stránkách společnosti počátkem léta, vždy po upřesnění všech termínů akcí a míst jejich pořádání. Zájemci zde také naleznou přehledy akcí z let minulých, ze kterých lze snadno odhadnout, kde se ENN pořádají pravidelně a jejichž návštěvy si mohou naplánovat ještě před vyvěšením programu.

Přehled ENN pořádaných v roce 2010 - Čechy

Místo konání	Datum	Počet účastníků	Děti do 15 let
<i>Středočeský kraj</i>			
Lom na Chlumu u obce Srbsko	14.8.2010	136	40%
Hrad v Týnci nad Sázavou	20.8.2010	60	40%
Hrad Točnick	28.8.2010	80	40%
SEV Toulcův dvůr Praha	30.8.2010	87	55%
Hrad Křivoklát	4.9.2010	250	40%
MěÚ Lysá nad Labem	10.9.2010	200	50%
<i>Jihočeský kraj</i>			
Hrad Šelmberk u Mladé Vožice	21.8.2010	50	40%
PR Vrbenské rybníky u Č. Budějovic	3.9.2010	45	45%
Chýnovská jeskyně	10.9.2010	16	12%
<i>Plzeňský kraj</i>			
Kašperské Hory	27.8.2010	50	30%
Zámek Žihobce	10.9.2010	130	65%
<i>Karlovarský kraj</i>			
Klášter Teplá	28.8.2010	270	35%
Horní Hrad	4.9.2010	61	50%
<i>Pardubický kraj</i>			
Přelouč	1.9.2010	7	
Chrudim	3.9.2010	44	55%
<i>Liberecký kraj</i>			
Hrad Valdštejn	13.8.2010	25	35%
Liberec - Panský lom	27.8.2010	75	40%
Lužické Hory (Ledová j. Naděje)	3.9.2010	63	45%
Skalice u České Lípy	3.9.2010	96	40%
<i>Ústecký kraj</i>			
PR Vápenka u Krásné Lípy	11.9.2010	100	60%
Státní zámek Jezeří	9.10.2010	120	40%
<i>Královehradecký kraj</i>			
Staré Hradky	10.9.2010	5	20%
Hrad Pecka	11.9.2010	147	40%
Vrchlabí - zámecký park	11.9.2010	85	50%
<i>Kraj Vysočina</i>			
Velké Meziříčí	3.9.2010	50	50%
Havlíčkův Brod	9.10.2010	48	64%
Havlíčkův Brod - Skaut klub	9.10.2010	30	80%

Přehled ENN pořádaných v roce 2010 - Morava

Místo konání	Datum	Počet účastníků	Děti do 15 let
<i>Moravskoslezský kraj</i>			
Slezské zemské muzeum v Opavě	3.9.2010	26	30%
ZOO Ostrava	8.9.2010	80	30%
Gymnázium Rýmařov	10.9.2010	30	50%
<i>Olomoucký kraj</i>			
NPP Jeskyně Na Špičáku	20.8.2010	56	37%
Horka nad Moravou - Ekocentrum Sluňákov	27.8.2010	24	17%
Přerov - Michalov	4.9.2010	50	
Hranická propast a motorest Vápenka	10.9.2010	46	43%
<i>Jihomoravský kraj</i>			
Mikulov - jeskyně Na Tuřoldu	28.8.2010	116	25%
CHKO Moravský kras - jeskyně Výpustek	4.9.2010	340	30%
Vranov nad Dyjí, Junácké údolí	4.9.2010	57	40%
Celkem účastníků – Čechy a Morava		3155	

Projekty věnované úkrytům netopýrů v lidských stavbách

Řada druhů netopýrů využívá během svého života nejrůznější úkryty v lidských stavbách. Tato stanoviště jsou však zejména v posledních letech ohrožena rozsáhlými stavebními úpravami a zateplováním budov, při nichž dochází nejen k ničení samotných úkrytů, ale často také k přímé likvidaci netopýrů. Ve zvýšené míře tento trend platí především pro panelová sídliště.

Jednou z hlavních příčin této situace je nízká informovanost projektantů, stavebních firem, vlastníků nemovitostí a bytových družstev, ale také nedostatečná znalost problematiky ze strany zaměstnanců státní správy (stavebních odborů a odborů životního prostředí) a špatná komunikace mezi nimi, ale také - v případě panelových domů - absence relevantních dat o výskytu netopýrů v těchto úkrytech. Dalším problémem je skutečnost, že přítomnost netopýrů v lidských stavbách nemusí být obyvateli vždy vítána. Důvodem je strach způsobený zakořeněnými pověrami, problémy se znečišťováním budovy trusem, či rušivé hlasové projevy netopýrů.

Vzniklou situaci je třeba urgentně řešit, jinak lze očekávat výrazný úbytek některých druhů vázaných na tento typ úkrytů. Proto v roce 2010 pokračovala realizace několika projektů, které se věnovaly řešení uvedených problémů a jejichž společným dlouhodobým cílem je zefektivnění ochrany netopýrů vázaných na úkryty v lidských stavbách. Jednalo se následující čtyři projekty:

1. Projekt **„Podpora evropské spolupráce při ochraně netopýrů“** (2009 - 2010) podpořený Německou spolkovou nadací pro životní prostředí (Deutsche Bundesstiftung Umwelt). Realizováno ve spolupráci s Koordinationstelle für Fledermausschutz in Thüringen a Spoločnosťou pre ochranu netopierov na Slovensku.
2. Dva navazující projekty **„Ochrana netopýrů v lidských stavbách“** (2009 - 2010) a **„Náš soused netopýr“** (2010 - 2011), podpořené Nadací Partnerství v programu Strom života - Pro přírodu, jehož generálním partnerem byla v prvním projektu Skanska, a.s., druhý projekt byl financován SFŽP ČR a MŽP.
3. Projekt **„Netopýři v lidských sídlech v ČR: komplexní monitoring, ochrana a poradenství“** (2010) podpořený grantem MŽP ČR.

V rámci uvedených projektů byla realizována řada aktivit, jejichž cílem bylo zvýšit informovanost všech zainteresovaných cílových skupin - projektantů a stavebních firem realizujících stavební záměry, majitelů a správců budov, státní správy a samosprávy (krajské a městské úřady), organizací ochrany přírody i široké veřejnosti (obyvatel a uživatelů domů), vytvořit komunikační „most“ mezi nimi a

ukázat možnosti všestranně výhodných řešení různých situací, jejichž výsledkem by mělo být i zlepšení jejich vztahu k netopýrům a ochoty spolupracovat. Nejdůležitější výstupy jsou uvedeny v následujícím přehledu:

1. *Monitoring netopýrů v panelových domech a sestavování databází*

Proběhl pravidelný celoroční monitoring výskytu netopýrů na 51 sídlištích v 16 městech ČR, který zajišťovalo 11 členů ČESON podle jednotné metodiky. Současně proběhlo mapování a shromažďování starších údajů, do kterého byla zapojena laická veřejnost a členové spolupracujících organizací.

Vytvořená databáze výskytu netopýrů v panelových domech, která v současnosti obsahuje 1799 údajů, byla zpřístupněna on-line na webových stránkách ČESON prostřednictvím vyhledávací aplikace. Data byla zároveň předána Oddělení stavu biotopů a druhů AOPK ČR k hromadnému převedení do Nálezové databáze ochrany přírody. Aktuální informace o zjištěném výskytu netopýrů byly rovněž rozeslány s upozorněním na vhodné ochranné postupy na příslušné regionální stavební úřady a odbory životního prostředí.

Výsledky monitoringu netopýrů v panelových domech byly prezentovány na mezinárodní konferenci 15th International Bat Research Conference, Prague 2010 a na zasedání smluvních stran dohody EUROBATS.

Ze získaných výsledků vyplynula následující doporučení: Výskyt netopýrů lze očekávat prakticky na každém sídlišti, kde se dosud vyskytují vhodné úkryty (zejména otevřené spáry a přístupné dutiny pod střechou). Před zahájením stavebních úprav panelových domů je proto vždy nezbytné provést průzkum výskytu netopýrů a na jeho základě navrhnout vhodný postup a technické řešení. Stavební práce je obecně nejvhodnější načasovat na jarní (duben) nebo podzimní období (2. polovina srpna - říjen), aby se předešlo možnému ohrožení letní kolonie nebo zimujících zvířat.

Dále byla dokončena databáze dosud realizovaných opatření na ochranu netopýrů v budovách, která obsahuje popis opatření na 47 lokalitách v ČR včetně obrazové dokumentace. Vybrané modelové případy byly zveřejněny na internetových stránkách ČESON včetně odkazu na databázi slovenských kolegů. Databáze slouží jako zdroj možných řešení, které se osvědčily v našich podmínkách, jako podklad pro poskytování poradenského servisu i práci orgánů státní správy.

2. *Vzdělávání specifických cílových skupin a osvětové akce pro veřejnost*

Uskutečnilo se devět vzdělávacích seminářů pro všechny stanovené cílové skupiny, kterých se zúčastnilo celkem 396 účastníků. Náplní seminářů, realizovaných ve spolupráci s ČSO a dalšími organizacemi, bylo seznámení s problematikou ochrany netopýrů a rorýsů - aktuální legislativou, konkrétními postupy při plánování rekonstrukcí domů, příklady technických řešení stavebních úprav a řešení některých problémových situací.

Ve spolupráci s Českou komorou autorizovaných inženýrů a architektů byla připravena a na DVD nosiči vydána Metodická pomůcka pro autorizované osoby činné ve stavebnictví na téma Rekonstrukce budov s ohledem na výskyt netopýrů.

Ve spolupráci s dalšími organizacemi se uskutečnilo 15 přednášek a dalších programů pro veřejnost, kterých se zúčastnilo celkem 1884 účastníků. Kromě toho byla řešená problematika prezentována také v rámci následujících akcí: mezinárodní veletrh Střechy Praha 28.1.-30.1.2010 (12 095 návštěvníků), mezinárodní konference „15th International Bat Research Conference, Prague 2010“ (500 účastníků), na zasedání smluvních stran dohody EUROBATs v Praze a také během řady akcí v rámci Evropské noci pro netopýry.

Ve spolupráci s ČSO byl v nákladu 500 ks vydán leták „Aktivní ochrana rorýsů a netopýrů“. Obsahuje stručnou informaci o ohrožení netopýrů a rorýsů při zateplování budov a možnosti jejich ochrany, popis základních parametrů budek pro rorýse a netopýry, jejich vhodné umístění a způsob použití včetně kontaktů na výrobce, odkazy na webové stránky a důležité kontakty. Leták je určený zejména pro realizátory staveb, ale i pro širokou veřejnost.

V závěru roku byly připraveny nové webové stránky www.sousednetopyr.cz, specializované na problematiku ochrany netopýrů v budovách. Kromě odpovědí na otázky, jak správně postupovat při rekonstrukcích budov obývaných netopýry, co dělat při nálezů netopýra a jak vyřešit některé problémové situace, obsahují také bližší informace o motivační akci *Náš soused je netopýr*. V rámci této akce budou památní plakety odměňování lidé, kteří přispěli k zachování či vytvoření netopýřích úkrytů na svém domě.

Přehled uskutečněných vzdělávacích seminářů

Datum	Místo konání	Spolupráce	Počet účastníků	Cílová skupina
19.1.2010	Liberec	ČSO, KU Liberecký kraj	33	veřejná správa, NNO, firmy, bytová družstva
4.2.2010	Ústí nad Labem	AOPK ČR, Ústecký kraj, ČSO	49	veřejná správa, NNO, firmy, bytová družstva
9.2.2010	Přerov	Ornis Přerov, ČSO	12	veřejná správa, NNO, firmy, bytová družstva
16.2.2010	Praha	ČIŽP, ČSO, MŽP	33	pracovníci ČIŽP
11.3.2010	Praha	KU Středočeský kraj, ČSO, ČSOP Zvoneček	60	veřejná správa, NNO, firmy, bytová družstva
16.3.2010	Plzeň	KÚ Plzeňský kraj, ČSO	57	veřejná správa, NNO, firmy, bytová družstva
25.3.2010	Karlovy Vary	KÚ Karlovarský kraj, ČSO, AOPK ČR	41	veřejná správa, NNO, firmy, bytová družstva
30.11.2010	Praha	ČKAIT, ČSO	13	architekti, stavebníci, firmy
3.12.2010	Praha	KÚ Středočeský kraj, ČSO	98	veřejná správa, NNO, firmy, bytová družstva
Celkem	9 seminářů		396	

3. Poradenství a spolupráce s úřady

Byl zajištěn průběžný poradenský servis prostřednictvím centrálního konzultačního místa, které měla od května 2010 na starosti profesionální pracovnice ČESON Mgr. Dita Weinfurtová. Poradenství bylo poskytováno nejen formou telefonických nebo e-mailových konzultací, řada případů vyžadovala i osobní návštěvu na místě a další jednání. Některé případy pak byly řešeny také prostřednictvím regionálních spolupracovníků, ze kterých je postupně sestavován tým lokálních konzultantů. Celkově bylo v roce 2010 vyřešeno 332 případů.

Od července 2010 se ČESON účastnil 12 správních řízení o výjimce z ochranných podmínek zvláště chráněných druhů týkajících se netopýrů, zejména v souvislosti se zateplováním a rekonstrukcemi domů. V rámci řízení prováděl posouzení situace na lokalitě, doporučení vhodného postupu a stanovení podmínek pro žadatele.

Společně s ČSO pokračovala jednání s MŽP a SFŽP o možnostech začlenění podmínky průzkumu a opatření na ochranu netopýrů a rorýsů pro žadatele o dotace na zateplování domů. Bohužel dosud neúspěšně.

4. Realizace opatření na modelových lokalitách

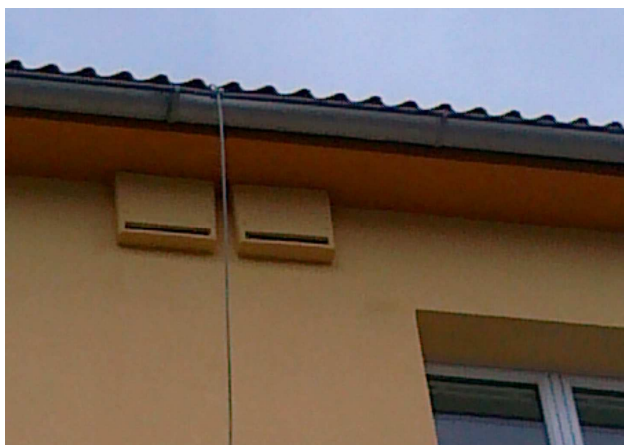
Byla provedena realizace opatření na zajištění ochrany úkrytu netopýrů na 19 modelových lokalitách. Většinou se jednalo o úkryty v panelových domech, které měly být zatepleny, případně mělo dojít k rekonstrukci střechy. Pokud se netopýři vyskytovali ve spárách mezi panely, byly do zateplení instalovány speciální průlezné budky. Pokud využívali dutiny za větracími otvory do podstřeší, byly průduchy osazeny upravenými koncovkami tak, aby zůstaly průchozí. V případech, kdy nebylo možné stávající úkryty uvedenými způsoby zachovat, byly na domech vytvořeny úkryty náhradní - umístěním odpovídajícího počtu budek. Na dalších 3 lokalitách práce na realizaci opatření dosud probíhá, ale měla by být dokončena v průběhu jarních měsíců 2011.

V průběhu podzimu 2010 byla provedena kontrola efektivity opatření na 6 vybraných lokalitách. Kontrola ukázala, že na většině lokalit netopýři nadále využívají upravený původní úkryt ve spárách nebo náhradní úkryty v budkách a že opatření bylo úspěšné.

Díky tomu, že budky na zabezpečení modelových lokalit byly firmám a bytovým družstvům poskytovány v rámci projektu zdarma, povedlo se takto alespoň

v některých regionech překonat počáteční nedůvěru k tomuto opatření a pozitivně motivovat firmy k další spolupráci.

Podařilo se také navázat spolupráci s firmou Ecoplastics, s.r.o. Liberec, která začala vyrábět budky pro netopýry odpovídajících parametrů z extrudovaného polystyrenu, a firmou Zelená domácnost.com, která nyní prodává v ČR dřevocementové budky německé firmy Schwegler. Tím se zlepšila dostupnost budek v ČR, což napomáhá k snadnějšímu prosazování instalace budek jako opatření pro zabezpečení úkrytů netopýrů.

5. Práce s médii

Bylo vydáno 9 tiskových zpráv a uskutečnily se 2 tiskové konference - ve spolupráci s KÚ Libereckého kraje a MŽP ČR. Na základě toho vyšlo min. 12 článků v tisku, které v různém rozsahu obsahovaly informaci o problematice ohrožení netopýrů při stavebních úpravách budov, zejména panelových domů. Ve spolupráci s ČKAIT byla vydána série 4 článků v časopise Stavebnictví. Dále proběhlo 7 reportáží v rádiu a 2 relace v televizi. Byly aktualizovány webové stránky ČESON - doplněny informace o projektech, monitoringu, modelových lokalitách a technických řešení a zajištěny pravidelné zprávy (cca 3x měsíčně) v sekci Aktuality.

Významné mezinárodní akce v ČR

15th International Bat Research Conference

Ve dnech 22.-27. srpna 2010 proběhla v Praze, v areálu České zemědělské university, 15. světová konference o výzkumu netopýrů „15th International Bat Research Conference“, na jejíž organizaci se významně podílela řada členů ČESON. Více než 500 odborníků z 52 zemí všech kontinentů se zde zabývalo nejnovějšími poznatky o evoluci, přirozené rozmanitosti a biologii letounů. Součástí konference byl také bohatý doprovodný program včetně terénních exkurzí na významné netopýří lokality v ČR.

Zasedání smluvních stran EUROBATS

Ve dnech 20. - 22. září 2010 se v Top hotelu v Praze na Chodově uskutečnilo 6. zasedání smluvních stran Dohody o ochraně populací evropských netopýrů ([EUROBATS](#)). Bylo to poprvé v novodobé historii ČR, kdy naše země hostila zasedání smluvních stran mezinárodní dohody v ochraně přírody. Cílem zasedání bylo zhodnocení uplynulého období a příprava a schválení usnesení a doporučení pro další ochranu, management a výzkum netopýrů v Evropě. Organizaci zajišťovalo MŽP ČR ve spolupráci se sekretariátem EUROBATS, ČESON a ZO ČSOP Nyctalus. Na zasedání byla v samostatném bloku prezentována činnost ČESON.

U příležitosti 6. zasedání EUROBATS a 15. světové konference o výzkumu netopýrů bylo dokončeno natáčení nového dokumentárního filmu „**Netopýři ve tmě**“ a vydána reprezentativní kniha „**A Tribute to Bats**“.

Obsahově i graficky špičkově vybavená publikace „A Tribute to Bats“ poskytuje ucelený přehled o historii, současném stavu a nejvýznamnějších výsledcích výzkumu netopýrů v České a Slovenské republice, stavu populací jednotlivých druhů v této oblasti a ochranářských souvislostech problematiky.

Film režiséra Jana Hoška pojednává o biologii, výzkumu i ochraně netopýrů v České republice. Premiéra filmu se uskutečnila 8. září v kině ATLAS v Praze. Na vzniku filmu se podíleli členové ČESON, realizaci finančně podpořilo Ministerstvo životního prostředí, ČESON, firma Less a.s. a Kvelb s.r.o. Film byl natočen v koprodukcii s Českou televizí, která jej již opakovaně odvysílala. Na festivalu Ekofilm 2010 získal tento dokument Cenu studentské poroty.

Další aktivity

- Ve dnech 18. - 20. 6. 2010 proběhlo v Domaželicích u Přerova tradiční terénní setkání členů ČESON, které bylo tentokrát zaměřeno zejména na seznámení s probíhajícím výzkumem ekologie netopýra *Alkathoe* a řady dalších druhů, které se zde vyskytují.
- I v roce 2010 pokračovala úzká spolupráce se ZO ČSOP 11/30 Nyctalus pokračovala v péči o handicapované netopýry, v letošním roce nejen z Prahy ale i širšího okolí.
- V souvislosti s Mezinárodním rokem biodiverzity vyhlášovalo MŽP ČR pravidelně pro každý měsíc tzv. druhy měsíce (rostlinu a živočicha), které zároveň reprezentovali určitý typ biotopu. Cílem akce bylo upozornit na nutnost ochrany biologické rozmanitosti a na příkladu konkrétních druhů přiblížit tuto problematiku široké veřejnosti. Druhem měsíce září byl ve spolupráci s ČESON vyhlášen netopýr pestrý (*Vespertilio murinus*). Na jeho příkladu byla mimo jiné prezentována i problematika ochrany štěrbinových druhů netopýrů vázaných na úkryty v budovách, zejména v souvislosti se zateplováním panelových domů.
- MŽP ČR, ČSOP a ČESON připravili výtvarnou soutěž pro děti na téma „Podivuhodný svět netopýrů“. V soutěži se sešlo více než 1000 prací, vítězové ve třech věkových kategoriích byli vyhlášeni 16.6.2010 v záchranné stanici AVES v Brandýsku u Kladna. Z vybraných obrázků byla sestavena putovní výstava doplněná několika informačními panely, která bude prezentována v rámci nadcházejícího Roku netopýra 2011-2012 na řadě míst po celé ČR.

Finanční přehled

Příjmy

Celkové příjmy

Prodej služeb	1 332 tis.
Členské příspěvky	9 tis.
Úroky, kurzové zisky	2 tis.
MŽP ČR	291 tis.
Nadace Partnerství	55 tis.
CEI	63 tis.
DBU	397 tis.
Dary	13 tis.

Příjmy celkem

2 163 tis.

Výdaje

Celkové výdaje

Materiál celkem	218 tis.
Opravy, udržování	16 tis.
Sociál. a zdrav. pojištění	90 tis.
Cestovné	208 tis.
Služby	521 tis.
Mzdové náklady	763 tis.
Odpisy	3 tis.
Kurzové ztráty, poplatky	5 tis.

Výdaje celkem

1 754 tis.

Výsledek hospodaření

337 tis.

Děkujeme za finanční podporu naší činnosti!

AOPK ČR

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Deutsche Bundesstiftung Umwelt

SKANSKA

Generální partner programu

